

FRONTUL MĂRĂȘEȘTI

● ILUSTRAT ●

Scopul acestei reviste este : de a propaga dragostea pentru Rege, Neam și Țară, de a strânge legăturile de camaraderie dintre foștii luptători, de a comemora faptele glorioase din războiul pentru întregirea Neamului, și de a pune la îndemâna Ostașilor dela Hotare o literatură de un înălțător patriotism.

Redacția și Administrația
BUCUREȘTI I
Strada Edgar Quinet Nr. 6

DIRECTOR : GENERALUL G. DRĂGĂNESCU
Inscrisă la Tribunalul Ilfov S. I Com. Reg. publ. per. sub No. 558/1939

Redacția și Administrația
BUCUREȘTI I
Strada Edgar Quinet Nr. 6

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MAJESTATEA SA REGELE

CAROL II-lea

Inchinare Majestății Sale Regelui

O pasăre măiastră sparge zarea
Cu aripi de metal întinse'n larg,
In jurul ei se'nvolveră vârtoarea,
De pieptul ei furtunile se sparg...
Ea vine din tărâmurile depărtate
Spre alt tărâm, liman străvechi și drag,
Ca prin povești, pe aripi legănate,
S'aducă 'n țara lui un prinț pribeag !...

Ursitele din zile mari și grele,
L'au depărtat de-al țării scump pământ
Și el coboară-acum din lumi de stele
Să calce iarăși pe pământul sfânt;
Amar de ani el a sorbit otrava
Exilului pierdut printre străini,
Și'n locul stemei ce-i dăduse slava
El a purtat cununa ce-a de spini.

O ! Țara lui ce suferea departe
Frângându-și doru'n cântec de caval
Ii reflecta în ochi restriști de moarte
Și toată jalea câmpului natal,
El o simțea din depărtări albastre
Cum îl chema plângând cu munții suri,
Cu jalea 'ntinsă-a plaiurilor noastre,
Cu brațe largi de lanuri și păduri.

Acolo se născuse și crescuse,
Cu graiul lin, cu suflet luminat,
Copil, sub noaptea vremilor apuse,
Poveștile străvechi l-au legănat.

Acolo el și-a mângâiat aleanul
Și a deschis spre lume ochii mari,
Căci era frate bun cu Caraimanul
Și frate bun cu codrul de stejari.

Și el simțea în fiecare seară
Când pleoapele obosite 'și închidea
Cum Feți Frumoși și Zânele coboară
Din cerul înflorit cu'ntâia stea...

In adierea limpede și caldă
In freamăt de păduri și de izvor,
Simțea prin vis cum florile se scaldă
Pe tărâmurile de pârâu, la Pelișor...

Și-un dor năvalnic, dorul sfânt de țară
Străvechiul dor din doine românești
Il îmbia în fiecare seară
Și-l legăna cu vechile povești...

— Măria Ta, căminul te așteaptă
Acolo'n zări, de nopți și zele'ntregi
Castelul vechi și moștenirea dreaptă
Ce ți-au lăsat-o strălucii regi.

Doi regi ce-și închină vitejia
Cu spada'n mâini, cu trudă și temei,
Neosteniți, să'nchege România
Ca mândru să te'nalți pe tronul ei.

Hotare vechi ei au știut să sfarme
Cu-același ideal, cu-acelaș țel,
Te-așteaptă acolo sfintele lor arme,
Credința lor, coroana de oțel !

Și pasărea măiastră se ivește:
— „Măria Ta, e ceasul bun de sbor !
De-al meu grumaz te prinde vitejește !
Și cântă acuma aerul sonor...

Invăluți în nouri de dantele
Și'n unde albastre ce vibrează'n jur.
Călătoresc prin pulbere de stele,
Prin fulgere de-aur și de azur..
Ei trec hotare, fluvii, zări albastre,
Masivii munți stâncoși...

— Măria Ta,
Ajuns-am pe pământul țării noastre
Pământul sfânt ce'n taină te aștepta !"

Nu! Nu e vis și nu e o poveste,
Ne e-o legendă care ne-a vrăjit;
E soarele ce-a răsărit pe creste
S'anunțe ziua nouă ce-a sosit...

E soarele ce flutură în flamuri
E-al tinereții glorios avânt,
Pământul nostru tot cu flori și ramuri
A tresărit cu tot trecutul sfânt.

Se'nalță pân' la ceruri viul ropot
Și glas de tun despică drumul nou;
Ca la'nviere cântă vechiul clopot
Să ducă'n larguri marele ecou.

— Bine-ai venit în țară, Majestate,
De-atât amar de vreme Te-așteptam,
Bine-ai venit să ne-aduci dreptate
Și să veghezi la cârma-acestui neam !

Pe aripi largi de pasăre măiastră,
Bine-ai venit, Măria Ta, la noi,
A plâns atâta Dunărea Albastră
Și ne-au bătut noianuri de nevoi.

Bine-ai venit la vatra noastră, Sire,
La vatra noastră plină de dureri
Să ne aduci dorita înfrățire
Și tinerețea zilelor de eri.

Tu ai crescut cu noi și ne știi jalea,
Cu doine și povești Te-ai legănat,
Aceași stea ne luminează calea,
Acelaș vis de veacuri ne-a legat !

Să 'ndeplinești a cerului chemare
Și visul din hrisoave izvodit,
Bine-ai venit la vechile altare,
De Domnul Dumnezeu călăuzit !

Frângând zăgazuri, plin de energie,
Scoborător din cerul înstelat,
Tu ai făcut legenda să învie
Și să trăiască basmu'ntraripat.

Tu porți în mână marile destine
Ce ne călăuzesc printre furtuni ;
Ne punem toți de-acum nădejdea'n Tine
Să ne conduci ca mării tăi străbuni.

Un neam întreg ca valurile mării
Te aclamă c'un avânt nestăvilit...
Ascultă Sire, glasul sfânt al Țării
Ce-ți strigă tumultos: Bine-ai venit !

Sunt Basarabii care se deșteaptă,
Mânați de-un singur vis de-un singur țel;
S-așeze cu voința lor cea dreaptă
Pe fruntea Ta, Coroana de oel !

ZECE ANI DE DOMNIE.

Ziua de 8 Iunie 1940 este una din cele mai de seamă sărbători ale României renăscute.

Ea se încrustează pe răbojul marilor zile ale Națiunii noastre, cu puterea unui eveniment providențial.

În adevăr, în această zi istorică, se împlinesc 10 ani de când Majestatea Sa Regele Carol II, revenit în țară, a luat conducerea destinului Poporului Român.

Chemat de unanimitatea suflării românești, Majestatea Sa Regele a dat ascultare nu numai dorinții poporului Său, dar și simțimentelor sufletului Său de Român și de Șef.

Ziua de 8 Iunie 1930 înseamnă, în viața României, nu numai o pagină memorabilă.

Ea marchează și fericitul moment când pentru scumpa noastră Țară, s'a croit drumul cel nou, menit să ducă Patria Română spre locul de cinste care i se cuvenea!

Să binecuvântăm, din tot sufletul clipa când, — pe aripile pasării de foc, și biruind țările văzduhului, — tânărul Rege al României a descins din nou pe pământul sfânt al Patriei, închinându-și munca fără preget și toate minunatele-I însușiri, pentru a ropășirea și gloria ei.

Și mulțumind lui Dumnezeu pentru bunătatea cu care a ocrotit totdeauna strădania și zbciumul nostru în decursul istoriei, să încercăm să aruncăm o scurtă privire asupra operei săvârșite de M. S. Regele Carol II, în răstimpul acestor zece ani...

Grea și serioasă sarcină ne luăm, încercând să vorbim despre acest lucru!

Pentru că, deși este vorba de un răstimp atât de scurt, opera realizată este enormă!

Iar domeniile în cari activitatea Majestații Sale s'a îndreptat sunt foarte numeroase.

PARTIDUL NAȚIUNEI ȘI ROȘTURILE LUI ÎN NOUA AȘEZARE SOCIALĂ

Ne amintim încă, toți, cu strângere de inimă, de confuziunea obștească a cărei victimă era lumea de la noi ca și de aiurea, până în timpul din urmă.

Cugetele rămăseseră adânc răscolite, în urma marelui război și efectele se vedeau:

Ca frământarea valurilor mării, după o uriașă furtună, așa se cioc-

neau între ele națiunile, interesele și curentele cele mai primejdioase.

Dușmanii dinăuntru și cei din afară urmăreau, și, fără îndoială, și întrețineau această primejdioasă stare de spirit.

Departate de a tinde spre o așezare pe baze de împăcare socială și de armonizare de interese, această ciocnire săpa adânc temelia țării, temelie pusă cu atâta muncă de secole și plătită cu jertfe a atâta sânge românesc. Nu trebuie să șovăim să spunem lucrurilor pe nume.

Partidele politice și cu deosebire metodele folosite de ele în ultimul timp, învrăjbiseră țara de la o margine la alta. Tatăl față de fiu, fiul față de tată și fratele față de frate, ajunseseră să se dușmănească de moarte și nu odată s'au văzut vieți răpuse, vieți românești, vieți de români, în lupte de partide politice.

Preoții părăsiseră biserica, lăsând credincioșii expuși propagandelor religioase periculoase credinței strămoșești, tronului și țării.

Luminătorii satelor părăsiseră școala, lăsând tinerele vlăstare garanția de mâine a existenței țării, în întunec.

Activitatea lor o strămutase pe arena politică, ducând acolo lupta de distrugere între ei, fără a-și da seama că împărțiseră poporul în două tabere dușmănoase a căror lupte, distrugeau credința strămoșească și rătăcea sufletele tineretului.

Între fruntașii satelor cari, neam de neam trăiseră în o deplină înțelegere, dușmănia ocupa locul de frunte.

Legăturile de rudenii chiar, de adânci prietenii se distrugau în fața promisiunilor făcute de politicieni.

Lupta de a ajunge cât mai sus, cu cât mai puțin merit, distrugând pe alții, era în floare.

Nu mai era omenie, nu se mai ținea în seamă trecutul plin de jertfe al cetățeanului, totdeauna în serviciul patriei, nici de cultura, caracterul sau valoarea lui.

Se înstrăinase sufletul românesc până într'atât încât rătăciții cari zi de zi câștigau teren, mulțumită inconștientței maselor, primeau sfaturi și ordine din afară, până într'atât încât erau gata ca pentru un blid de linte să ne vândă străinilor.

Puțini oameni statornici în credința strămoșească și îngrijorați de soarta țării pe cari o făuriseră cu prețul sângelui lor, priveau în toate

părțile căutând un sprijin pentru ca această stare de spirit să se curme negreșit și cât mai curând.

Răsturnându-se iordinea socială, bazată pe muncă, credință și merit, nu putea să urmeze decât revoluția. Revoluția... Istoria este martora a nenorocirilor ce s'au abătut asupra popoarelor în timpul și după revoluție.

N'avem decât să privim spre răsarit și vom vedea că revoluția a distrus familia, credința, avutul agonisit cu sudoarea frunței și a întronat sclavia, teroarea și mizeria.

Această stare de neîngăduit trebuia negreșit curmată. Racila era adâncă și cuprinsese foarte multe cugete... De aceia, a trebuit nu numai o vedere clară și o înțelegere deplină a răului, dar și un curaj deosebit, când a fost vorba să se ia măsuri pentru curmarea ei.

Prin desființarea partidelor politice care ajunseseră un mijloc de terorizare a cetățeanului și de învăninare a sufletului țării, s'a intronat pacea internă.

S'a readus liniștea în sufletele românești, purificându-se cugetul țării și s'a realizat marea unire de care era nevoie în asemenea ceasuri grele și pe care Suveranul o ceruse în nenumărate rânduri. Energiile doritoare de muncă nu puteau fi nesocotite însă.

De aceia, ele au fost grupate în partidul Națiunii, urmând ca, în cadrul acestei organizații, toate elementele de valoare să fie puse în situația de a conlucra la noul așezământ al României. Fiecare a fost pus în situația de a-și desvolta activitatea în cadrul cunoștințelor și specialității sale ca împreună cu toții să contribuie la prosperitatea țării în toate domeniile.

Toate valorile poporului nostru, controlate de un suflet curat și cinstit au fost puse în serviciul țării și al tronului.

PROBLEMA UNUI NOU PACT FUNDAMENTAL AL VIEȚII NOASTRE INTERNE: „CONSTITUȚIA REGELE CAROL II"

Marile zguduri produse de războiul terminat în 1918, și repercusiunile acestui război, creaseră o serie de serioase probleme, nu numai în ordine externă, dar și în viața interioară a Statului Român, profund modificată de ultimele evenimente.

Tratatele de pace consfințeau în mod definitiv drepturile României asupra pământului care totdeauna a fost al nostru.

Rămăneau de rânduit însă rapoartele dintre cetățeni, în noua si-

tuatie stabilită, și drepturile și datoriile izvorând din aceste raporturi.

Din această superioară preocupare s'a născut înalta hotărâre a Majestății Sale Regele, de a oferi Poporului Român un nou pact fundamental, adică o nouă Constituție.

Concepută în spiritul cel mai larg și elaborată cu cea mai deplină grijă pentru drepturile cetățeanului, dar și pentru interesele permanente ale Statului, noua Constituție a fost numită, cu drept cuvânt „Actul de naștere al României Noi“.

Votarea noii Constituții s'a făcut cu o unanimitate și cu un avânt cari nu vor fi uitate niciodată și cari au impresionat până și străinătatea.

Înțelegerea adâncă, arătată de poporul român și în această împrejurare, constituie încă o dovadă a cuminenței și a maturității sale, manifestate totdeauna în ceasurile importante ale vieții noastre naționale.

Prin noua Constituție s'a dat țării așezarea legală menită să asigure liberul exercițiu al drepturilor individului încadrat în opera de consolidare întreprinsă pe toate țărmurile.

Iar entuziasmul și hotărârea cu care unanimitatea poporului nostru a ținut să primească noul pact fundamental alcătuiesc cea mai bună dovadă a nevoiei care se simțea de a se veni cu această reformă, voită și realizată de M. S. Regele.

Adevărata revoluție, — în domeniul concepției sociale, — curajos concepută și fericit executată, ea s'a încheiat cu așezarea Statului Român pe noi și de nezdruncinat temelii.

Noua „Constituție Regele Carol II“, operă a M. S. Regelui, este însăși chezașia viitorului României și temeliea prezentului, liniștit și sigur de el.

GRIJA PENTRU TINERETUL ROMÂN. „STRAJA ȚĂRII“ ȘI DEVIZA EI. PREGĂTIREA PREMILITARĂ.

Tineretul român, nădejdea noastră de mâine, nu putea lipsi din preocupările Majestății Sale Regele, în momentul când a purces la înnoirea sufletului țării.

În adevăr, pentru sufletele plâpânde cari se ridică azi și cari vor da pe viitorii cetățeni, nicio grijă nu este prea mare și niciun sacrificiu nu e de prisos.

Lăsată multă vreme la voia întâmplării, acest tineret a avut de îndurat toate scăderile și toate nesigurățile dureroase, datorite lipsei unei reale și serioase îndrumări.

Consecințele acestei lipse s'au văzut, și socotim de prisos să stăruim asupra lor.

Sigur este că din constatările înregistrate, trebuia scoasă numai concluzia la care s'a ajuns și care a și fost aplicată în modul cel mai fericit.

Din îndemnul și sub directa supraveghere a Majestății Sale Regele, s'a creat acea minunată organizație a „Străzii Țării“, voioasă și albă armată a tineretului român...

În cântece pline de voioșie, cu pieptul în afară, și cu ochii la Pavilionul național, ridicat și coborât cu emoțiune și cu evlavie, copiii români din întreg cuprinsul țării cresc și trăiesc, în crezul care este steaua lor conducătoare: „Credință și Muncă, pentru Țară și Rege!“

Sub ochii noștri, s'a realizat, datorită Majestății Sale Regele, un slăvilă menit să pună sufletele tinere la dăpost de otrava venită dintr-o parte sau din alta.

Neîntinați de nicio influență străină, și păstrați în curată tradiție românească, copiii români cresc, — frați cu codrul, cu soarele și cu cântecul românesc, — în dragoste pentru neam și pentru Rege și în respect pentru biserica noastră creștină.

Astfel s'au câștigat, pentru Patria Română, milioane de suflete cari s'ar fi putut rătăci prin pustiurile tuturor greșelilor și al tuturor frământărilor dăunătoare Neamului Românesc.

Prezidată de însuși Marele Străjer, — Majestatea Sa Regele, — organizația „Straja Țării“ este continuată prin instituția, tot atât de fericit concepută, care este „Pregătirea Premilitară“ și care face din fiecare tânăr un luptător gata să ia arma și să sară la hotare, lângă camarazii săi mai în vârstă, îndată ce nevoia ar cere-o...

LEGEA PENTRU ORGANIZAREA BRESLELOR. MUNCA DE FOLÓS OBȘTESC. OFENSIVA AGRICOLĂ ȘI SILVICĂ

Paralel cu grija pentru tineretul chemat să apere mâine pământul strămoșesc, trebuiau revizuite normele de viață ale unuia din cele mai numeroase și mai importante clase sociale, lumea meșteșugarilor de toate categoriile.

Ce au însemnat breslele în trecutul nostru și de câtă cinste s'au bucurat ele, știm cu toții, după cum știm cât de hărăuite și de frământate erau în timpul din urmă.

Vremurile noi și prefacerile aduse de ele cereau o nouă rânduală și în acest domeniu.

Astfel, luarea-aminte a Majestății Sale Regele s'a oprit și asupra lumii meșteșugărești, împlinind, prin acest gest, încă o serioasă nevoie socială.

În adevăr, buna și cuminte lume a meșteșugarilor români ajunseseră câmpul pe care dușmanii țării sau oameni neînțelegători căutau să semene sămânța vrajbei și a dezbinării. Ea era calul de bătaie al agitatorilor și al profitorilor de meserie...

Din înalt indemn Regal, guvernul Majestății Sale a cercetat cu amănuntul nevoile și durerile meseriașilor patroni sau salariați și, cu o largă bunăvoință, le-a asigurat o serie de mari îmbunătățiri: câștiguri sau salarii potrivite cu munca și cu cerințele vieții; condițiuni de muncă omenești și dreptul la odihnă; sprijin bănesc și ajutor medical în caz de boală a asiguratului sau a familiei lui, și un tratament moral care nu se deosebește întru nimic de acela al muncitorului cu mintea.

Școlile pentru ucenici vin să completeze, prin luminarea minții viitorilor meseriași, acțiunea de ridicare a lumii meșteșugarilor la un nivel cât mai ridicat, nivel urmărit și prin diferite conferințe instructive, prin concerte și prin reprezentări teatrale sau prin excursiuni cari duc la cunoașterea frumuseților țării noastre.

Organizația „Muncă și Voie bună“, în care s'au încadrat toate clasele de meseriași, definește, mai bine decât orice calificativ, spiritul nou și plin de voioșie în care meseriașul român e chemat să colaboreze la viața armonioasă a Statului Român înouit.

Pentru buna organizare administrativă în lumea muncitorilor, Camerele de muncă desfășoară o frumoasă și continuă activitate iar oficiile de plasare asigură repartizarea meseriașilor înlesnindu-le găsirea de ocupație, pe specialități.

S'a spus, în nenumărate rânduri, că pătura orășenească a fost totdeauna avută în vedere cu mai multă bunăvoință, de către legiuitor.

Spre a curma această greșită părere, și spre a ridica în aceeași măsură, pătura țărănească, din înaltul indemn al Majestății Sale Regele s'au întocmit o serie de legi și s'au luat serioase măsuri. Camerele agricole distribuie, cu preț mic și cu înlesniri de plată, sămânță de bună calitate și unelte de muncă; agronomii și ajutoarele lor ies pe teren, îndrumând munca plugarului român.

Toată această strădanie, cerută și supravegheată de Guvern, din porunca Majestății Sale Regele, este menită să facă din câmpurile noas-

tre ceace ele au fost odinioară, adică nesfârșite grănare, prețuite până peste nouă mări și nouă țări, iar din țaranul român un gospodar harnic, înstărit și priceput.

Echipe de medici cercetează satele intrând din casă în casă, îngrijind de sănătatea plugarului român și a familiei lui.

Tineretul satelor este pus și el să conlucreze la această muncă de folos obștească, destinată să schimbe fața satelor și să aducă în cuprinsul lor, lumina, rânduiala și bună-stare deplină.

Preoții, învățătorii și toți fruntașii satelor, mobilizați sufletește, urmează admirabilul exemplu dat de Majestatea Sa Regele, punând în serviciul ridicării Țării toată căldura și toată râvna sufletului lor.

În aceeași vreme, se urmărește reimpădurirea terenurilor degradate sau pustiite, realcătuindu-se codrii cari făceau odinioară faima și una din ramurile de bogăție națională românească. „Ziua sădii pomilor“ a intrat în tradiție, organizată sub conducerea autorităților. Insuși Marele Voevod Mihai de Alba Iulia, vlăstarul regelui, ține să fie în fruntea celor cari, cu casmaua în mână, sădesc frumoșii pomi de mâine ai pământului românesc, urmând astfel îndemnul Părintelui Său, Majestatea Sa Regele Carol.

CODUL PENAL „REGELE CAROL II“

În opera de așezare a vieții României pe temelii noi, Majestatea Sa Regele a ținut să aducă o simțitoare îmbunătățire și în ce privește împărțirea dreptății.

Vechia noastră legislație penală se dovedise plină de lipsuri și de greutate, atât pentru imprecizați cât și pentru magistrați. Întârzieri foarte păgubitoare se produceau, din cauza procedurii folosite până atunci, ceea ce făcea ca unele pricini să dureze cât o viață de om, încărcând instanțele, aflate uneori în neputință de a face față atâtor procese.

O comisiune specială de juriști a pus rânduială și în acest domeniu, elaborând din îndemnul și sub conducerea Majestații Sale Regele, Noul Cod Penal Regele Carol II.

Fără a mai fi purtați pe drumuri ani de zile, nevoiți să-și părăsească treburile și gospodăriile și să facă nenumărate cheltueli, azi, oamenii cari au o pricină sunt siguri că, după scurt timp, instanța respectivă și-a spus cuvântul.

În același timp cu redactarea noului Cod Penal, s'a redactat și Noul Cod Comercial și Noul Cod Civil „Regele Carol II“, acestea două din urmă trebuind să intre în vigoare în Septembrie anul acesta.

După cum în Noul Cod Penal s'au prevăzut o serie de noi contravenții, delictе, infracțiuni și crime, rezultând din noul aspect al vieții sociale, — ca de ex. turburarea liniștii publice, abuzul de alcool, ademenirile și altele, — tot așa, în Noul Cod Comercial și în Noul Cod Civil s'au prevăzut situațiile și eventualitățile cari decurg din caracterul actual al relațiilor dintre cetățeni.

Cea mai importantă modificare, afară de altele, este aceea care, dând femeilor știutoare de carte dreptul de vot, a acordat femeilor și dreptul de a fi alese în Parlament.

Prin modificarea legislației noastre civilă penală și comercială s'a pus o solidă piatră la temelie noului așezământ al Statului Român.

REGIMUL APLICAT MINORITĂȚILOR ETNICE DIN ROMANIA

În grija Sa de a da României înalte un echilibru desăvârșit, Majestatea Sa Regele Carol II a ținut să realizeze o veche dorință, pe care-o anunțase de la început.

Unirii noastre politice, trebuia să-i urmeze unirea sufletească a tuturor locuitorilor din cuprinsul hotarelor Patriei, indiferent de origină sau de confesiune!

Următor acestei generoase și foarte liberale concepții, s'a instituit, pentru minoritățile etnice din România, un regim de desăvârșită libertate, atât de limbă cât și de cult. Presa minoritară apare azi într-o proporție care face dovada deplină a unei asemenea libertăți, ea necunoscând alte obligații decât pe acelea cari sunt impuse și presei române.

Scolile și bisericile minoritarilor, nu numai că prosperează, dar întreținerea lor este prevăzută în bună măsură în bugetul Statului nostru.

O atare deslegare a problemei minoritare a avut un îndoit rezultat fericit, care era, de altfel, de așteptat: Minoritățile etnice din România s'au încadrat deplin în structura Statului național român, și străinătatea a dat ca exemplu spiritul luminos și adânc civilizat în care Majestatea Sa Regele a ținut ca și această chestiune să fie rezolvată.

Ziua eroilor.

Zi mare, zi sfântă este ziua de 6 Iunie, în care s'a rânduit, să se prăznuiască Ziua Eroilor Neamului Românesc.

Mulțimea toată copii, tineri și bătrâni, din întreaga țară, s'au adunat în biserici și la mormintele mucenicilor neamului nostru, să se roage pentru cei jertfiți pe altarul Patriei și să aștearnă, în tăcere, flori de primăvară pe mormintele celor căzuți pe câmpurile sângeroase.

Morții aceștia trăesc în sufletele supraviețuitorilor și se înalță deasupra pământului strămoșesc, în Cerul scump, de pace al României, deapurarea statornicită în granițele ei istorice.

Cruci împodobite stau de straie a suferințelor ce-au îndurat mucenicii neamului, dealungul veacurilor, din adâncurile timpurilor și până la descătușarea robiților din lanțuri strănse împrejurul trupurilor.

Să ne 'nchinăm. Să 'ngenunchiem.

Sub genunchii noștri stă jertfa. Sub privirile noastre stau Eroii.

Noi, acei cari am luptat alături cu cei căzuți sub ochii noștri, de-am avut o stea a supraviețuirii, am fost hărăziți să vedem România reîntregită pe care Ei nu au văzut-o.

De-aci, pentru noi, datorită de a nu-i uita pe cei căzuți cu fața la drapel și la Rege. Să le așternem flori și șoapte de neuitare.

Ei și-au făcut drum spre faimă, spre glorie, — de care ne bucurăm noi cei de astăzi.

Ei ne-au dat o Țară Intregită, cât să încapă toată suflarea românească, ne-au dăruit-o curată, cinstită, neprihănită. S'o păstrăm la aceiaș faimă, tot înaltă, precum ne-au lăsat-o.

„Sufletele eroilor noștri căzuți și-au făcut drum spre faimă; izbândă pământescă n'are înțeles decât numai dacă cinstea Țării stă înaltă ca o culme“, a spus Regina României, Maria, în 1918, adică acum 20 de ani, în anul realipirii ținuturilor românești la Patria-mumă.

Aceste cuvinte regale au un tâlc și mai plin de înțeles, acum. Lozincă de neuitat. Crez al timpurilor de totdeauna.

Înalta înțelepciune a iubitei Regine Maria ne călăuzește permanent. Cuvintele ei plutesc deasupra sufletelor Eroilor noștri. Să nu-i uităm cuvintele și să preamărim Eroii Neamului Românesc.

Credință și muncă pentru Țară și Rege.

Cântarea Neamului

de VASILE MILITARU

Neam Român, al cărui suflet a gemut în lupte crunte,
Neam învolburat de jale; însă pururi stei de piatră,
Neam ce-ai tremurat adesea 'n văgăuni adânci de munte,
Când vrăjmași veniau să-ți iee și cenușa de pe vatră, —
Bucură-te azi și cântă, neam viteaz, cu suflet mare,
Adunat subț o Coroană, în a tale vechi hotare!

O, te văd prin neguroasa vremilor de mult furtună —
Cum, barbarelor noroade să pui stavili de-abia poți, —
Pe moșia-ți dând năvală, valuri-valuri, lifta hună,
După care vin Gepizii, Pecenegi, Avari și Goți.

Ridicând în slavă colbul, caii lor veneau ca vântul..
Pruncii tresăreau în leagăn... Mamele 'nghețau în prag..
Vajnic vâjâia văzduhul.. se cutremura pământul
Și se năpustea pârjolul peste tot ce-aveai mai drag..

Eu te-aud gemând prin valma de sălbatică puhoae,
Blestemându-ți soarta crudă, rănille când ți le străngi..
Sângerând subț halebarde, trupul tău voinic se 'ndoaie,
Dar de și te 'ndoi adesea, niciodată nu te frângi!

Fiecare veac în parte tot mai crunt pe tine cade,
Neam ce n'ai avut pe lume niciodată suflet slab,
Dar, pe când veneau păgânii cu duimul să te prade,
Vifor ți-au venit în frunte Voevozii Basarab!

Năvălirile
barbare.

Crâncenă se 'nceise lupta cu pusderia Tătară
Ce 'nălța de pretutindeni uriașe guri de foc.
Dar tu, neamul meu puternic, dârz, te-ai svârcolit prin pară:
Apele-au trecut — puhoae — pietrele-au rămas pe loc!

Soarta însă pentru tine avea lege tot mai dură,
Căci moșia ta bogată sta râvnită de vrăjmași;
Câte neamuri de sălbateci să ți-o ia pe veci nu vrură?
Tu lași sângele să-ți curgă, dar moșia cum s'o lași!

Negura creștea 'mprejurăți și-ai văzut de-odată 'n zare
Semiluni pe mii de steaguri și sub steaguri mii de oști,
Fulgere fășneau din suliți ce veneau în goana mare,
Vitejia lor grozavă să te facă s'o cunoști!..

Mircea însă dă poruncă, buciumele lung răsună,
Să se strângă oaste mare dela munte și din șesuri,
Impotriva celor care veneau crunți sub semilună,
Clocotind în largul zării, cu potop de roșii fesuri!..

Și-au gemut din vârf de munte buciumele două zile:
Clocoteau de-a lor chemare codrii, văile adânci,,
Iar în micile colibe au rămas numai copile,
Numai partea muerească și moșnegii slabi pe brânci!..

Toate crucile voinice alergară 'n grab' sub steaguri,
Fiecare, loc de frunte mai întâi cătând s'apuce,
Pe când oastea semilunii venea deasă 'n lungi șiraguri,
Să 'ngenunche pe ghiaurii ce credeau în sfânta cruce.

Și 'ntr'un răsărit de soare se 'ntâlniră la Rovine....
Cine-a auzit vreodată, în prelunga lui viure,
Viforul în miez de iarnă, din adâncuri crunt când vine,
De se pare că tot cerul va să cadă peste fire?

Astfel a vuit văzduhul de săgeți ucigătoare
Ce sburau pe toată clipa, mii, să stângă mii de vieți,
Incât, scrie-se 'n hrisoave că strălucitorul soare
Nu se mai zărea prin ceața viforului de săgeți!

Asfințitu-acelei zile n'a putut cu-a lui văpae
Uriașă, să 'nroșească largul zărilor senine,
Cum pământul, după luptă, l-a'nroșit, curgând pârae
Sângele vărsat de oastea semilunii, la Rovine!

Anii trec, străbunii luptă... viețuesc adesea 'n șoapte,
Dar pe-o iarnă viscoloasă, în al neamului auz,
Se 'ntetește, fără seamăn, vuet lung din Miază-Noapte:
Oști maghiare calcă țara pe la Ghimeș și Oituz!..

Lupta
lui
Ștefan cel Mare
cu Ungurii
la Baia.

Tresărind, ȘTEFAN CEL MARE saltă 'n șea, sunând din corn;
De prin munți și din câmpie, pe sub bolți de codri deși,
Parcă cerul se prăvale, parcă munții se răstorn:
Vin cu plete răsfirate, roiuri-roiuiri de plăeși...

Sfatul țării e 'n picioare: Părcălabi, Spătari și Vornici,
Ciohodari, Armași, Postelnici, Logofeții meșteri slovii,
Toți boerii, pentru țară în iubirea lor statornici,
Iși îmbracă pieptu 'n zale, la primejdia Moldovii!

În Cetatea dela Baia, toată liota Maghiară
S'a 'ncuibat atunci cu însuși Regele Matei Corvin,
Dar, din turlile Cetății, uriașe limbi de pară
Intr'o noapte 'nvalvoreață bolta cerului senin...

Poleți de vălvătae, plătitorii de tributuri,
Toți cu piepturile 'n zale fulgerând, s'arunc' avan,
Cu păduri întregi de sulți și zecimi de mii de scuturi,
În cetatea care arde prin mânia lui Ștefan...

Mii de arcuri săgetează în lumina care crește,
Și săgeata fiecărui, străbătând prin val de foc,
E un fulger ce s'aprinde, e un trăznet ce lovește
În oștirea ungurească, vitregită de noroc...

Hoarda toată-i nimicită... Vremea toarce-și al ei caer...
Când și când sporește Neamul greaua lacrămiilor salbă,
Sângerând mereu în largul bătațiilor incaer:
La Lipinți, la Soci, în Râmnic, Răsboeni, Cetatea Albă.

Viscolind din crugul vremii, s'a mai scurs un veac de sânge.
Veac în ale cărui zile Neamul n'avu Soare 'n plai —
Dar, pe când sub apăsare, luptă, suferă și plânge,
Fulgerând, se 'nalță 'n zare fala MARELUI MIHAI!

Îmbrăcat în grea armură: cum se mișcă, cum se poartă,
Pe-al său cal cu ochi de flăcări și maj alb ca albul spumii,
E-un Arhanghel de lumină, parcă zămislit de soartă,
Cu mărire să domnească peste tot cuprinsul lumii!

La vederea lui, vrăjmașii până 'n creștet se 'nfioară!
Neamu-î însă, cu iubire, uită-se ca la un sfânt...
Câți păgâni, cu scris pe frunte de securea lui să moară,
Vin să ia pământul țării, îi înghite-al ei pământ!

Printre-atâtea oști haine, iată iarăși oaste turcă.
Multă ea nisipul mării, cu de cotropiri dorinți,
Spre Călugăreni, pe dâmburi, cum coboară și cum urcă,
Pe Sinan având în frunte și 'narmată până 'n dinți...

Dar Mihai pândește 'n umbră pe dușman ce-are 'n față...
Oastea lui stă pitulată în zăvoiul unei lunci,
Și, cu fulgere 'n privire, dar cu-o liniște de ghiață,
Căpeteniilor sale, hotărît, le dă porunci...

Cât ai zice „Tatăl Nostru“, turcii, mii, cu sulți lucii,
Au ajuns atât de-aproape, că le-atingi cu piatra valul.
Cu-a lui spadă Voevodul face 'n zare semnul crucii
Și spre Turci, ca o nălucă ar'pată-i sboară calul!

Crunte urlete de groază scot Spahii ce-i văd chipul
Și un ramăt fără seamăn crește 'n lung și crește 'n lat,
Când pe oastea musulmană, multă cât e 'n mări nisipul,
Cade oastea românească astfel unui vânt turbat!

Leasa turcilor se 'ndoaie... Arcurile curmă duhul...
E un vaer, e un gemăt dela frunte 'n coadă lesii,
Și 'ntâlnirile de săbii care spintecă văzduhul
Par asemeni unor coase ce s'ascut cu zor pe gresii!

Și, cum sus pe-albastrul boltii arde viu bătrânul soare,
Iar în luptă mii de săbii scilpitoare se 'ntretae,
Parcă s'a urzit o pânză grea de fulgere-orbitoare
Ce se țese 'n zări pe toate liniile de bătae!...

Inamicul steag îl smulge, ca să moară 'n a lui cute,
Un viteaz din oastea crucii, numit Stoica Dragomir,
Pe când turcii, plini de groază, fug năvalnic, pe 'ntrecute,
Câți au mai rămas cu fruntea fără greul morții mir...

Noaptea ce-a căzut în urmă pe Călugăreni, adâncă,
Noaptea 'n care oastea crucii somn pe gene n'a mai pus.
Fu străpunsă, în credința neclintită ca o stâncă,
De trei ori, din mii de piepturi, lung: „Iisus, Iisus, Iisus!”

Dar în clipa următoare, ca o rădere trufașă,
Turcii, tăbărâți departe, peste Neajlov de „Valah”
Isbucind, prin două sute mii de glasuri, puși de-un Pașă,
Au strigat și ei credința lor: „Alah, Alah, Alah!”

Și, pe când cu cele două nume sfinte, ca 'n utrene,
Două Neamuri înfioară a văzduhurilor toacă,
Clocot lung răsună 'n codrii văilor Călugărene,
Peste cari în acea toamnă, cade 'ntâia promoroacă...

Dar Mihai e vijelie, iar subt el e vifor calul
Și 'ncotro ar vrea să meargă, toți vitejii cu el merg...
Drept aceea, se ridică și cuprinde 'ntreg Ardealul
După crunta bătălie dată 'n câmp la Șelimberg.

Intrarea
lui
Mihai Viteazul
în
Alba Iulia

Iată-l strălucind în manta lungă, albă, de mătase;
Patru vulturi mari de aur stau să-i sboare de pe cline;
Nasturii de pietre scumpe fulgere'n priviri apasă.
Iar la coapsă are pala, jăruiță cu rubine!..

Tot norodu-i ese 'n cale, dându-i daruri de comoră...
Binecuvintează-l preoți în de aur patrafir,
Iar focosu-i cal, în mersul măsurat, îl înconjoară
Opt copii frumoși de casă, cu vestmintele de fir...

Alba Iulia-l primește cu polei aprins pe turle...
Clopotele umplu slava pentru mândrul Voevod.
Calu-i alb pășeste falnic printre cântece de surle.
In uralele din pieptul desrobotului norod!

Mai avea însă viteazul Voevod un vis pe lume,
Vis ce nu-i da pas să șeadă locului nici încotro-va,
Căci, lângă Ardeal și Țara Muntenească, vrea anume
Intr'un singur trup și suflet să cuprindă și Moldova...

Armia-i pășeste munții prin strămtori, pe 'nalte creste
Cu Hatmanii: Deli-Mareu, Udrea și Baba-Novac...
Trăsnet vru Mihai să cadă în Moldova, fără veste,
De și oastea-i se hrănise doar cu frunze de copac!

Și căzând, a avea, trăsnet pe câmpii, lângă Suceava,
Intru tot, din cartea sortii se 'mplini grăirea slovi,
Căci Mihai, gonind vrăjmașii cum gonește vântul pleava,
Cu alai urcă pe tronul Domnitorilor Moldovii..

Astfel, Marele Arhanghel, la privirea cărui tremuri,
Și a căruia zidire grea, de veacuri doarme 'n pace,
Cu puterea-i, fără seamăn, a unit, pe-acele vremuri,
Cel întâi, pe toți străbunii din ținuturile Dace.

Implinit o clipă însă, visul pierde ca o ceață.
Făr'-de-legile în țară nu mai au hotar, nici stavili...
BASARAB MATEI în urmă, cu VASILE LUPU față.
Vin, luminători ai minții și 'ntemeietori de pravili.

O, dar cine suflă colbul de pe vechile isvoade
Și 'ndelung le cercetează, vede împede apoi,
Că, prin negura de veacuri, nu-i norod între noroade,
Care, urgisit de soartă, să fi plâns mai mult ca noi!

Scaunul domnesc se vinde prin puterea Semilunii...
Pungi de aur cât mai multe vrea pe el Mărița Poartă
Și dădeau fanarioții, căci plăteau apoi străbunii:
Ce-i dureau pe ei durerea unui neam bătut de soartă!

Cui puteau să ducă jalba apăsății de robie?
Nu erau urechi, s'audă și nici ochi erau, să vadă...
Biciul sângera spinarea, de-o făcea o carne vie,
Vitele cădeau pe drumuri, istovite de podvadă.

În întreg cuprinsul țării se'ncluibaseră toți furii
Partea neamului e numai: schinguire, clacă, bir
Dar, la os ajuns cuțitul, într'un suflet cu pandurii,
Răsvrătit, ridică steagul TUDOR DE LA VLADIMIR!..

Pe deasupra cetei sale, mâniaoase, fierb în zare:
Coase, furci, săcuri tăioase și măciuci și grele flinte,
Dar, în scurt, căzând în mreaja uneltirilor Fanare,
Tudor a sfințit țărâna cu tot sângele-i fierbinte!...

Vine 'n urmă CUZA VODA, — suflet blând, statură 'naltă.
În al cărui piept, prin sânge, — inima de frate bate,
Și într'o sfântă sărbătoare, — hora Neamului când saltă
Se unesc intru vecie, cele două Principate!

Zorii unor vremi mai bune fâlăesc, sfios, vâlvoare
Se mai descrețește fruntea neamului cu suflet frânt,
Iar clăcașii, storși de vlagă, veacuri fără de ogoare,
Vin stăpâni pe câte-o brazdă din străbunul lor pământ.

Iată însă că pe tronul țării sue-o strălucire:
CAROL VODĂ, fire tare, minte ageră 'nteleaptă!
Neamul, treaz, îl înțelege, îl învaluipe 'n iubire,
Ca, prin el, să se ridice tot mai sus, din treaptă 'n treaptă..

Neștiind să-și plece fruntea; cumpătat în grai și fapte,
Domnitorul, cu-a lui oaste, culmea biruinții urcă,
Când, prinsabie, la Plevna, leatul șapte-zeci-și-șapte,
Ne-a scâpat pe totdeauna de Pașalitatea turcă!

Dulce răsărit de soare ni se'ntinde-apoi pe țară;
Muncă rodnică e'n plaiuri. Lipitori nu ne mai sug —
Sub aleanul Clocârlei harnic plugurile ară,
Pe când anii curg în tihnă și cu tot mai mult beșug..

Dar ce freamăt fără seamăn vine lung din Soare-apune?
Cine poate să se'nalțe mai presus de-a firii legi?
Tunetul, atât de groaznic n'a putut nici când să tune!
Parcă stă să se dărâme temelia lumii 'ntregi!

Armii le teutone au purces în cotropire
Și, pe tot cuprinsul lumii, se revarsă, valuri-valuri,
Ca o mare ce, din larguri, mâniaoasă peste fire,
Cu năpraznici munți de apă spumegând isbește 'n mături!

Impotriva lor noroade se ridică, stăvilare,
 Însă rând pe rând, sub valuri, stavilele cad, sudum,
 Că 'n mânia ei, nebuna și 'nfricoșătoarea mare
 Ar mișca din loc și munții, printre ei să-și facă drum!

Grijurat, asculta Neamul mugetul ce 'ntr'una crește.
 Par'că vrând să-i spargă pieptul, bate-i inima în piept...
 Dar acum, pe Tronul Țării, cu Boerii sfătuște
 Vodă Ferdinand cel Mare! Vodă Ferdinand cel Drept!

Ci 'ntr'un miez de noapte-adâncă statul Tronului se curmă.
 Oastea neamului întregă e chemată iar sub steaguri,
 Clopotele sparg văzduhul, toată noaptea, iar în urmă,
 Chiuind ca la o nuntă, vin flăcăii din meleaguri.

Au lăsat în brazdă plugul, au lăsat la piuguri boii,
 Au eșit de prin porumburi, de prin lunci și de prin vii,
 Și, — cu freamătul ce crește când albinele fac roi,
 Negură, pe mii de drumuri, vin cu sutele de mii!

Ici, colô, la colțul prispei, inima fiindu-i frântă,
 Câte-o dragoste sfioasă, câte-o soră, câte-o mamă,
 Pe când cei plecați sub steaguri cântece de luptă cântă,
 Pietre scumpe dintre gene stau să picure 'n năframă...

Iată oștile pornite înspre munții suri, ca 'n brumă...
 Vijelie sunt călării aplecați peste oblânci,
 Și sub ropotul năpraznic ce auzu' ți-i sugrumă,
 Clatină-se 'nfiorate: lunci și codri, văi și stânci.

Peste munți Ardealul nostru sângerase-amar de veacuri,
 Doar o clipă-având sub gene visul Marelui Mihai,
 Și, spre el acuma frații, rănilor să ducă leacuri,
 Alergau în șiruri dese: pedestrime și pe cai.

Ci 'ntr'o noapte, pe când munții poleiți visau sub lună
 Și dormia mai adâncită valma codrilor de brad,
 Prin hățșurile dese și pe creste trec — furtună —
 Oștile, ce mâniașe, peste unghiuri trăsnet cad !

Vajnică se 'ncepe lupta! Cine-i slab acum se frânge
 Căi par'că vor să sboare ridicându-se 'n văzduh...
 Lăncile pătrund în piepturi, piepturile varsă sânge
 Și cu miile, din luptă cad vrăjmașii fără duh !

Armile teutone însă, multe, fără număr,
 Vin ca roiuri de lăcuste Ungurilor la împas
 Și cu oștile 'nfrățite, puse umăr lângă umăr,
 Prind, cu lupte sângeroase, să ne 'ntoarne pas cu pas.

Mulți ca frunza vin dușmanii, dar sunt steiuri să-și înfrunte!
 Și, prin munți, pe unde pieptul Neamului e mai involt,
 Scrașnetul e-asa de groaznic, luptele-s atât de crunte,
 Că e sânge toată apa de pe Jiu și de pe Olt!

Valul ne-a intrat în țară, ne isbește, ne 'mpresoară —
 Neamul cercetează zarea și cătun după cătun,
 Vede bolta 'nvolburată către munți și-l infioară
 Tot mai tari și mai de-aproape, mugete prelungi de tun!

Oastea curge sfărțecată, trup și suflet numai rană:
 Se coboară dela munte pe la Olt și pe la Jiu,
 În vestminte zdrențuite, istovită, fără hrană,
 Din întreaga ei zidire numai ochiul rămas viu!

Lacrima răsare 'n gene, pieptul din adânc oftează...
 Tot mai repede se strânge împrejur vrăjmașul brău...
 Vaiete de pretutindeni se 'ntâlnesc, se 'ngemănează:
 Ard căminuri, ard conace, ard hambarele cu grâu.

Nu mai e nici o nădejde... nu mai e nici o scăpare,
 Jumătate Neamu'n pripă și cu plânsu'n sita genii,
 Cum porniau străbunii 'n vremea năvălirilor barbare,
 A pornit pe mii de drumuri, lungi convoaie de bejenii...

Toamna cerne ca prin sită... Drumurile cu noroale
 Gem, de-a lungul și de-a latul, frământate de cei mulți:
 De săracii storși de vlagă, frânți de jale, uzi de ploaie,
 De săracii morți de foame, numa'n zdrențe și desculți.

Mai-avuți, rari la număr, zgribuliți sub coviltire
 Merg într'una zi și noapte, în chervanele cu fân
 Ger hain pătrunde'n oase, omul cade 'n amortire
 Și adorm pe totdeauna prunciș mameilor la sân...

Surd e gemătul acelor biciuiți de vrerea sorții,
 Și, pe cele două margini ale fiecărui drum,
 Mii de cai, căzuți din hamuri, înghețați de frigul morții,
 Dorm lungiți cu ochi de sticlă par'că 'nvăluți de-un fum...

Regina Maria
la căpătâiul
răniților.

Dar convoiul de bejenii cu-a lui larmă, cu-a lui șoapte,
In câmpiile Moldovii se topește 'ncet, încet, —
Pe când oastea care'n urmă luptă crâncen, zi și noapce,
Neclintită ca un munte, se oprește pe Siret!

Peste viforul din pieptul neamului tăiat în două,
Iarnă cruntă cade 'n urmă, cu -al ei vifor tot mai greu...
Suferința n'are seamăn, geana pururea e'n rouă
Și sub negura ninsorii, ne-a uitat și Dumnezeu!

Noapte grea ne cade 'n suflet... Nici un licăr de lumină,
Prin spitale gem vitejii, de dureri la față crunți,
Maica Domnului, aevea, suferința le-o alină,
Când Mărita lor Regină îi mângâie blând pe frunți!

N'au căzut destui în luptă; tot mai trebuiau să cadă:
Molima ne intră 'n sânge... mii pe toată ziua pier...
Și, prin viforul ce'ntr'una curg troenii de zăpadă,
Nu se mai zărește soare, nu se mai zărește cer...

O, dar iată, se topește cel din urmă sloiu de gheață,
Cu miros de câmp adie lin al primăverii vânt;
Și'ntr'o zi, cu ochii limpezi, cu surăsuri sub mustată,
Mândră oaste românească, a ieșit ca din pământ!

Adunându-și toți vitejii cari pus-au stăvilare
La Predeal, la Dragoslave, la Oituz, pe Olt, pe Jii,
Cu-a lui mână Voevodul Ferdinand cel Drept și Mare
Pune'n pieptul fiecărui semnele de vitejii...

Și grăește Voevodul, toată țara vrând să știe:
„Cu-ale mele oști viteze, fac de-acuma legământ:
„Tot pământul bun de muncă întru veci al lor să fie,
„Că pe veci flăcării gliei l-au plătit cu sânge sfânt!

Si-a venit în urmă ziua ce mereu va sta 'n izvoade
Scrișă 'n slove aurite, — când la Mărășești în văi,
Neamul n'a cules vre-odată mai strălucitoare roade
Ca din snopii, mii la număr, secerăți de-acei flăcăi!...

Cu trei cruci făcute 'n pripă, dar nu'n zale, ci'n cămașă,
Chiuiră vitejește mii și sute de viteji.
Și, cu flăcări în privire, către tabăra vrăjmașă
Miile se 'nvolburară ca mânate de-un vârtej!

O, dac'ar fi fost, toți munții dintr'odată să se frângă
Și, cu vaete grozave, să se nărue 'n genuni,
Dreaptă-mi este socotința; n'ar fi fost nimic, pe lângă
Năruirea de obuze peste-ai neamului goruni!

Cu mașini în chip de vulturi uriași, umplând văzduhul,
Indârjiți, vrăjmașii noștri suiau roiuri către cer
Și, pe oastea românească, vrând pe veci să-i curme duhul,
Aruncau potop de flăcări, de otravă și de fier!

Și era sub viermuirea pasărilor sburătoare
Atât scrâșnet, atât vaier, atât sânge și-atât foc,
Că'ngrozit de clocotirea fără seamăn, sfântul soare,
Sus pe bolta luminată s'a oprit atunci în loc.

Dar a noastră-a fost să fie biruința cea din urmă,
Căci, să ne păstrăm moșia, fu unicul nostru țel
Și, dacă puțini la număr, am gonit o 'ntrebă turmă,
E, că noi am fost doar SUFLET, iar dusmanii doar OȚEL!

Neamul râde 'n lacrimi calde, lacrimi sfinte 'n înțelesuri!
Că trei vechi a lui ținuturi întregitua-i-au grădina:
Transilvania cu munții, Basarabia cu șesuri
Și, cu tainice izvoare cântătoare, Bucovina!

Luptă
in
satul Mărăști.

Trei-colorile române vulturii le duc în ghiare
După ce pierdută prada, s'au ascuns rapacii ulii
Și, pe unde-a stat trufașă Steaua nației Maghiare,
Iată sfântă sărbătoare în Cetatea Albei-Iulii!

Crainicii vestiră 'n larguri, cu-a lor trâmbițe și surle
Vestea ce, de bucurie umple-al României piept:
„In Cetatea Albei Iulii, azi cu aur pe-a ei turla,
„Intră Ferdinand Cel Mare! Intră Ferdinand Cel Drept“.

Lungi, uralele din piepturi izbuenind, nu se mai curmă,
Și, cu-aceiași strălucire, și cu-aceiași larg alai,
Trece Ferdinand cel Mare, cum trei veacuri mai in urmă,
Tot pe-acolo-a fost să treacă, faimic, Marele Mihai,

Și pe când în depărtare bubuit de tun răsbate,
Voevodul cu-a lui Doamnă pun pe frunți, slăvit inel,
Ea, Coroană orbitoare, scânteind de nestemate,
El, din tunurile Plevnei, grea Coroană de oțel!

Astfel, împlinit e visul unui neam ce nu se frânge,
Vis ce l-au purtat străbunii și-au murit cu el în gând,
Pentru care-atâtea veacuri s'a vărsat potop de sânge
Și pe care noi acum l-am încoronat cântând!

Moștenirea fără seamăn, trebuia însă păstrată...
Țara trebuia 'ntărită,—ne mai fiind frântă 'n două...
VODĂ-CAROL, suind Tronul Strălucitului Său Tată,—
României întregite, îi dă Pravila cea nouă !...

Și'n ea, Domnul hotărăște — vrând să curme tot suspinul
Celor ce se știu prin sânge și de baștină Români —
Că: stăpân pe ce e-al nostru, n'are drept a fi străinul
Și că'n vecii toți, pe Țară doar Români sunt stăpâni !...

Cu-a Lui Pravilă, Voivodul, a curmat pe veci desfrâul
Celor învățați cu jaful, cu minciuna și desmățul;
Celor leneși cari, cu japca ne luau din arii grâul, —
Când, la masa lor bogată, nu se mai sfârșia ospățul !:...

A cosit, cu lată coasă, măracinii de pe luncă ;
Trântorii I-a scos din faguri și I-a asvârlit afară...
Pilda muncii, Insuși dând-o — a trimis la sfânta muncă
Toată droaia celor care istoviau mănoasa Țară !...

Dând în lături putregaiul,—tot ce-i verde, El alege...
Oaste nouă de vlăstare, la porunca Lui s'adună...
„Muncă multă și Credință pentru Țară, pentru Rege“,
E lozinca Lui cea dragă — când cu munca se cunună !...

Pe iubirea Lui de muncă, vine-o sfântă Primăvară,
Și'n această Primăvară—nouă 'ncepere de Veac, —
Sapele, în altfel sapă; plugurile altfel ară, —
La durerile lui multe, Neamul tot să-și afle leac !...

Tipărește slovă multă, slovă plină de lumină,
Și-o trimite, să se-adape din isvorul ei, plugarii...
Din oțel, granit și apă, — pe dușmani în frâu să-i țină, —
Face, Țării, stăvilare pe străvechile fruntarii !...

Neam Român, adună-ți astăzi într'un suflet tot norodul :
Strâns unit în năzuințe, să-ți atingi înaltul țel ;
Și, ca edera — stejarul, să-ți îmbrățișezi Voivodul, —
El să birue prin Tine, Tu să biruești prin El !...

Neam Român de pretutindenii, zămislire ca de stâncă
Ce, prin viforul de veacuri, ți-a fost dat să nu te clatini ;
Fost cu jale fără seamăn de amară și adâncă
Dar întreg rămas la suflet, în credință și la datini.

Bucură-te azi de soarta-ți — când vrășmașii te blestemă,
Bucură-te după lacrimi și fii mândru de'al tău nume,
Când ținuturile-ți toate au un singur Steag și-o Stemă,
Cum n'a fost, de când se știe închegarea ta pe lume !

Dar fii treaz în toată clipa și'n adâncul tău te leagă ;
Moștenire tot mai sfântă, mai bogată, mai în floare,
Tu, din tată 'n fiu, moșia pururea s'o lași întreagă,
Cât va fi pe bolta lumii să mai ardă sfântul soare !

VASILE MILITARU

LĂBAN.

Așa venise Simion Bumbătă la regiment, cu Lăban al lui: cel mai vrednic câne din toți zăvozii dela stâna la care ceobănea el de când era țânc, de-l da cușma jos.

Cănele acesta, cu înfățișarea de lup, se ținea ca umbra de bădița Simion. Era un dulău mare cât un vițel, și zbârlit, și fioros, de se temeau toți zăvozii ceilalți de el; și era în stare să se lupte cu o potaie întreagă de lupi. La reghiment, la început, sta tot mohorât și își ridica, din când în când, capul mare și buhos, și se uita nedumerit la badea Simion Bumbătă, tuns chilug și îmbrăcat în straie ostășești. Parcă îl întreba: unde i-s pletele cele crețe și unsuroase, și cămeșoiul cel negru ca muiat în dohot, și cușma cea de mioară albă? Și bădița Simion sta și el, ca bolnav, într'un ungher, cu ochii țintă: parcă privea o geană de munte pierdută în nori; parcă asculta picurând departe tălângile unei turme nevăzute. Și uneori, scotea fluierul din sân, îl ducea la gură, închidea ochii, și începea a zice, cum zicea când era cu oile în porneală. Și atunci Lăban ridica mai sus capul, adulmea și icnea, și-și culca botul pe labele lui mari, ca de urs, și închidea și el ochii, ca stăpănu-său.

Când plecă reghimentul spre munți, se mai înviorară și bădița Simion și Lăban. Și când intrară în inima munților, și'n răvineala codrilor, Bumbătă își zvârli capela, cum își zvârlea cușma la stână, când era cu chef, și chiui odată de hăuiră prăpăstiile. Iar în Lăban dădu parcă strechia: se năpusti chelălăind și prinse a se da de-a tăvălucul prin iarbă, râzând parcă, cu dinții lui albi și ascuțiți ca de lup.

Din ziua aceea își veniră în fire și Bumbătă și Lăban:

„Uite, lupu, măă!“ chiuia Simion; și Lăban se repezea zbârlit spre desigurile întunecate, hămăind întărat și scurmând mănios pământul. Se deprinsese repede și degrabă cu țiuitul gloanțelor și vuetul ghiulelelor, și când trecea câte-un glonț bâzâind pe aproape, ridica botul și se uita după el ca după un bărzăun, mărâind. Când pleca Simion Bumbătă într'o patrulă își lua și cănele: „Acolo-i lupu, mă“, făcea bădița Simion, arătându-i spre bârlogurile nemțești. Și Lăban tremura din tot trupul, mărâia și chelălăia încetișor, adulmecând, din când în când, spre tranșee, cu spinarea zbârlită; dar mergea cuminte, nu se mai repezea în neștire ca la început: învățase că de acolo vine moartea și călca încet, cu ochii la pândă, tremurându-și nările spre vizuinile dușmanilor.

Intr'o zi, cum mergea patrula cu fereală, scormonind desigurile, Lăban, care pășea cu băgară de seamă, — la o zvârlitură de piatră înaintea, încremeni locului, cu botul întins, c'o labă ridicată 'n vânt, ca un câine de vânătoare. Se uită în urmă, și s'apropie, cu pași de mătă, de un țihliș plin de întuneric. Se mai opri odată, și-și întoarse capul iar. Apoi se încordă, se trase, cu pași mărunți, îndărăt; și se svârli, ca o ghiulea, în tufărișul întunecat, în care nu se clintea o frunză. În aceeași clipă, răsări o namilă de neamț cu Lăban în cârcă. Bădița Simion se repezi cu pușca înălțată la ochi, gata să culce iscoada la pământ; dar neamțu, zvârli arma, ridică mânila și se predă. Cu greu se îndură Lăban să-și descleșteze colții din ceafa bavarezului, la porunca lui Bădița Simion; și patrula porni veselă spre companie, cu prizonierul la trei pași înaintea:

„Aista-i lupu, mă, Lăban mă; îi grăia Bumbătă mângâindu-l, lupi de aiștea, mă, cu chivără, au năvălit în stâna țării, mă...“

Și Lăban mărâia înfrigurat, trecându-și limba roșie peste bot și, din când în când, își zbârlea spinarea ca o rășchitoare, și hămăia la Bavarez, gata să-i sară iar în ceafă.

Din ziua aceea, bădița Simion nu mai avea astâmpăr: se innădise la vânat nemțesc și în fiecare zi o lua razna cu cănele, prin tihărăile pădurei; și la două-trei zile, musai, trebuia să vie cu vânat la căpitanu:

„Să trăiți, domnule căpitan, v'am mai adus un lup“.

Când răscoleau toate desigurile, și nu dădeau de nici o iscoadă, atunci se șupureau până la un post de santinelă. Când zăreau vârful baionetei, se culcau pe pantece și bădița Simion și Lăban, și se târau prin tufișurile dese ca peria: lunecau cu atâta îndemănare, că nu fâșia o frunză. Lăban înainte, Bumbătă'n urmă, cu mâna pe oțelele puștii. Și când se apropiau bine, se opreau și așteptau cu răbdare, până le venea la îndemână să-l găbjească pe **babarez**. Stăteau neclintiți ca niște stânci, de nici păsările nu-i simțeau, și ciripeau și șuerau deasupra capetelor lor, fără grijă.

În desiful umed și întunecos, cânta somnoros zumzetul unei albine, ori al unei viespi, ori băzâitul unui bondar, îmbrăcat în catifele. Buruienele, strivite și jilave, înălțau mirosuri amare. Neamțu' se plimba cu pușca'n spate liniștit. Mai șuera ușurel un cântec, cu ochii peste dealuri; își mai aprindea pipa și pu-făia pe gânduri, îngânând o melodie, — și ochii lui Lăban ș'ai lui bădița Simion îl priveau țintă și sclipeau tainic și șireți; îl înghițeau, parcă cu ochii, — și nările cânelui tremurau, adulmeceau mereu. Și când îi venea bine la socoteală lui Lăban, îi sărea, zdup, în spate, și-i înfigea colții în gâtiță, cum avea obiceiul să facă cu lupii la stână. Neamțul ridica îngrozit brațele, cu ochii eșiți din cap ca la o buhă, — și bădița Simion îl lua ca

din oală și-l ducea plocon căpitanului.

Intr'o seară, însă, Lăban se întoarse singur, cu gâtul plin de sânge, și se apropie, cu capul plecat, de comandantul companiei, care fuma în fața bordeiului:

„Unde-i lupu, mă Lăban?” îl întrebă căpitanul; și Lăban ridică umilit ochii și scheună încetșor, cu mâhnire.

„Ce-i, mă Lăbane, mă? Ce jalbă ai?”

Atunci numai băgă de seamă căpitanul, că Lăban e plin de sânge. Il mușcă, pe dată, de inimă o bănuială și făcu netezindu-l pe spinare:

„Da' unde-i, bădița Simion, mă Lăbane, mă?”

Lăban îl privi țintă și prinse iar a geme ca un om bolnav. Il apucă moale de pelerină și-l trase încetșor și gemu din nou. Căpitanul atunci se ridică încruntat și chemă câțiva soldați:

„Bumbătă nu s'a întors?”

„Nu, să trăiți, domnule căpitan”.

Căpitanul își încruntă sprincenele mai neguros și își mușcă mustața:

„Haide-ți cu mine”.

Lăban porni pe-o potecă, lîngându-și sângele de pe piept; și, din când în când, se oprea și se uita în urmă. Căpitanul și soldații se luară după el.

Ii duse astfel, prin niște hârtoape adânci, îi vărâ în râvnea unei sihle plină de întuneric; îi scoase pe malul unei mlaștini, de pe care săreau, la fiecare pas, broaștele cu ochii aurii și cu picioarele reșchirate și săgetau șopârlele, și se pomeniră tocmai la sârmele ghimpate ale nemților. Acolo Lăban se opri, și-și plecă mâhnit capul lângă bădița Simion, care zăcea însângerat, în papura smârcului, cu ochii deschiși mari, cătră cerul care se umpluse de turmele stelelor.

N. N. Beldiceanu

Școlărița.

Cu părul nins de vreme, cu pasul tremurat,
S'abate mama Floare la dascălul din sat,
De cale obosită, se razimă 'n toiag,
Domol, blajinul dascăl o 'ntâmpină din prag:
— „Cu bine, măiculiță, dar spune ce te face
„Să-ți părăsești chilia și să te-abați incoace”?

— „Mă rog, jupâne dascăl, să nu mai ocoleșc
„Vreau cât mai de îngrabă să'nvăț și să citeșc”!

Surâde bunul dascăl și blând o'ntreabă: „Cum
„Să'nveți, măicuță, carte? E prea târziu acum”!

— „Dar vreau să 'nvăț”!

— „Degiaba, bătrâno, înțelege
„Că toate au pe lume un rost și au o lege.
„In scorbura nu prinde mlădița de altoi..
„De câți ani ești acum”?...
— „De șaptezeci și doi”!

— „Trăiși o viață 'n treagră și carte n'ai știut
„Și vrei să 'nveți acum, dar ce ți-a abătu”?
Și până în argintul din păru 'neăruntit
Cutremur de durere bătrâna a simțit.

— „De ce să 'nvăț? Am și eu
„In piept durerea mea,
„De nu-mi ajuți, atuncea pe popa l-oi ruga”!

— „Să nu-ți ajut? Se poate
„Aceasta, maică dragă?
„Dar uite cum e lumea, că nu vrea să 'ntelegă
„Că scrisul și cititul nu merg așa ușor.
„Cum cred nesocotiții în judecata lor.
„Dar noi o să începem
„Chiar astăzi, mamă Floare”!

Și începu bătrâna încet, stăruitoare.
Și nopți întregi pe carte trudiții ochi rămân.
Și tremură argintul pe capul ei bătrân.
Cu degetul pe șiruri din zori și până'n seară.
Din seară noaptea 'ntreagă,
Și 'n zori de ziuă iară,
Ia buche după buche, privește, se frământă,
Ca pe-o lumină vie în minte și-o împlântă.
Când a 'nțeleș că slova s'o deslușească poate,
Că buchile le știe pe din afară toate,
Iși îndreptă privirea spre cer cu duioșie:
— „Acuma știu, Părinte din ceruri, slavă ție”!

Acolo, în poiana din dreapta dela Jiu
Apune sfântul soare o clipă mai târziu
Și freamătă stejarii și brazii de pe coastă,
O doină care-au prins-o dela voinici de oaste,
Și vine vântul serii și 'nduioșat sărută
O tufă de sulfină pe-un dâlmușor crescută.
Acolo, la o fugă de cal de lângă sat,
O cruce mare, albă, acum au ridicat,
Treizeci de vieți în floare acolo-s îngropate,
Treizeci de nume 'n aur pe cruce sunt săpate.
Ca să păstreze-acolo, strălucitori, pe veci
Treizeci de sfinți arhangheli ocrotitori, treizeci
Căzuți cu arma 'n mână, în vifor de război,
Luptând să cucerească lumina pentru noi.

Acolo mama Floare se duce zi de zi
Și buchile de aur începe-a sloveni
Și ochii i se umplu de lacrimi de foc,
Cum stă așa cu ochii mereu pe-acelaș loc,
Citește și oftează, cu glas duios de mamă,
Citește și pe nume pe cel mai drag îl chiamă
Și iarăș slovenește, căci dorul mamei mare-i...
— Acolo sus pe cruce e scris I-on al Floarei...

I. U. SORICU